

Toekan Tocht (IJsvogel Tocht)

door: Michiel Rotteveel

De Toekan Tocht voert ons over de diverse soorten vaarwater die het mooie Twente rijk is. Smalle beken, kleine rivieren, kleine en grote kanalen. Daarnaast voert de tocht ons dwars door het centrum van Almelo. Almelo is ontstaan op één van de laagste punten van Twente. De bijnaam "Het afvoerputje van Twente" heeft hier dan ook rechtstreeks mee te maken. Veel van de beken die Twente rijk is voeren rechtstreeks naar Almelo. Tot de komst van het lateraal kanaal werd Almelo regelmatig vergast op een overstroming. Al met al hebben natuur en mens eendrachtig samengewerkt om een aantal aantrekkelijke kanoroutes in en om Almelo mogelijk te maken. Als gevolg van de vele overstromingen wordt in Almelo in 1883 door de vele waterlopen in de lage delen van het landschap en de slechte waterafvoer, is het waterschap "De Regge" opgericht.

De tocht.

Startpunt

We starten de tocht in de jachthaven "Centrum Almelo" bij de oude houtstek. Nabij deze jachthaven vind je zowel het NS-station, een busstation voor zowel de stadsbussen als het streekvervoer en last but not least een ruime P&R parkeerplaats. En dit alles op een loopafstand van nog geen vijf minuten. We varen de jachthaven uit en direct na de ingang van de jachthaven slaan we rechtsaf en varen tussen de restanten van een oude sluis het kanaal Almelo – Nordhorn op in oostelijke richting.

Overdraagplaats Kanaal Almelo - Nordhorn – Lateraal kanaal (overdragen)

Vervolgens peddelen we over dit kanaal één van Almelo's groene longen binnen. Het kanaal Almelo - Nordhorn is in de 1889 gegraven om een verbinding tussen de textielsteden/gebieden van Twente en het textielgebied in Duitsland rond Nordhorn te maken. In die tijd maakte men nog gebruik van trekschuiten, het kanaal was dan ook oorspronkelijk uitgerust met jaagpaden. Het kanaal is ergens in de tweede helft van de énéntwintigste eeuw gesloten voor de scheepvaart. Sluizen zijn vervangen

door stuwen, bruggen door duikers. Gelukkig zijn hier en daar de oorspronkelijke bruggen nog in takt. Inmiddels staat het kanaal wijd en zijd bekend om zijn unieke biotopen. Het gehele kanaal is voor kanoërs bevaarbaar vanaf Almelo tot in Nordhorn. Helaas moet er dan wel frequent gekluund worden. Het kanaal is ter hoogte van het Banisgemaal afgedamd. De dam is aan beide zijden voorzien van uitstekende kano steigers.

Stuw Almelose Aa (bevaarbaar)

Na 1500 meter moet je door een smalle en lage onderdoorgang rechtsaf de Almelose Aa opvaren. De afslag vind je voor het eilandje met de grote eik in het Lateraalkanaal en is herkenbaar aan de houten geleidebalk in het water. Aan het eind van de onderdoorgang zit een kleine klep stuw. Meestal is het verval één à twee centimeter.

Kano haven Almelo (alternatief startpunt)

Nog twee en een halve kilometer paddelen door een mooie omgeving, waar al enige jaren regelmatig een IJsvogel gesignaleerd wordt, en je bent bij de officiële Kanohaven van Almelo. De kanohaven is gelegen aan de rand van het centrum naast drie grote parkeergarages.

Je laat de kanohaven letterlijk links liggen en je vaart door in westelijke richting. Na ongeveer 200 meter vaar je onder het Theater Hotel Almelo door, onderdeel van het Van der Valk concern met als bedrijfslogo, de Toekan. Het Theaterhotel heeft een rechtstreekse toegang van de beek naar het terras.

Stuw Bartelshoek (bevaarbaar)

Na 300 meter de eerste stuw. Deze stuw is om cultuur historische redenen gehandhaafd. Gelukkig is deze stuw meestal bevaarbaar. Het verval is zelden groter dan 10 cm.

Brug Adastraat (overdragen)

Vervolgens vaar je ongeveer 100 meter langs een verlaagde kade. Bij de brug in de Adastraat moet je uitstappen. De brug lijkt namelijk meer op een duiker. Helaas is het vrijwel onmogelijk om aan de andere kant van de brug weer in te stappen. Hierdoor moet je ongeveer 50 meter lopen. Bij de brug in de Poulinkstraat kun je weer te water gaan.

Brug Burgemeester Ravenslootsingel / spoor / stuw Parallelweg (stuw overdragen)

Het volgende obstakel tref je al aan na een kleine 200 meter. De trits van obstakels bestaat uit een lage brug, vervolgens een duiker onder de spoorlijn Almelo – Hengelo en dan weer een lage brug onder de Parallelweg. Er moet dus fors overgedragen worden: het vergt wel enige behendigheid van de deelnemers. Links is er een mogelijkheid tot uitstappen. Men dient daartoe eerst de Burgermeester Ravenslootsingel over te steken, 100 Meter links (zuidelijk) is een fietsbrug over het spoor, loop terug over de parallelweg en stap ná de onbevaarbare stuw weer in. De bruggen zijn weliswaar laag maar vrijwel altijd bevaarbaar.

Samenvloeiing met de Weezebeek tot Nieuwe Graven

Nu volgt een gedeelte dat in droge tijden behoorlijk ondiep is. Bij voldoende waterstand kun je nu ongestoord enige kilometers varen door een rijk en gevarieerd landschap. Bij de samenvloeiing met de Weezebeek hou je rechts aan en vervolg je je weg stroom afwaarts. Vanaf hier heet het water de Nieuwe Graven. Dit gedeelte is in 1476 gegraven om een betere scheepvaartverbinding met de Regge tot stand te brengen.

Overdraagplaats Nieuwe Graven – Twente Kanaal (overdragen)

Na nog enkele kilometers paddelen vind je aan de linkerkzijde een kano uitstapplaats. Verder varen heeft hier geen zin aangezien je dan een duiker onder het Twentekanaal invaart. Je moet ongeveer 20 meter lopen over een smal paadje, een zandweg oversteken en bij een open plek in de rietkraag kun je je kano weer te water laten in het Twente kanaal.

Splitsing Twente kanaal – kanaal Almelo de Haandrik

Van hieruit gaat het zes en een halve kilometer over twee kanalen. Op deze kanalen wordt het gehele jaar door gevaren door de beroepsvaart. Alleen op zondag zul je er gedurende de wintermaanden minder scheepvaart tegenkomen doordat de sluizen bij Aadorp en Zutphen dan niet schutten. Na een kleine 500 meter heb je aan je linker hand de oudste jachthaven aan van de drie! jachthavens die Almelo rijk is. Drie en een halve kilometer verder over een kanaal met door riet omzoomde boorden en je komt bij de splitsing Twente kanaal – kanaal Almelo de Haandrik. Hier gaan we rechtsaf richting Almelo. De jachthaven “De Brug” vind je direct aan je linker hand. Voor de volgende brug. **Oppassen!** Deze brug is laag en loopt schuin af. Je zult de eerste niet zijn die zijn of haar hoofd stoot.

Centrum Almelo

Nog twee en een halve kilometer over het kanaal Almelo de Haandrik, langs de beschuit - en koekjesfabrieken van Bolletje, naar het hart van de stad. De toegang tot de jachthaven, en eindpunt van deze tocht wordt beheerst door een verplaatste en gerestaureerde monumentale hout stek die ooit gebruikt werd voor het drogen van hout.

Feiten

Route	Tijdstip	Duur
Jachthaven binnenstad Almelo		
Centrum Almelo – Overdraagplaats Kanaal Almelo Nordhorn		
Overdraagplaats Kanaal Almelo Nordhorn – stuw Almelse Aa (Bevaarbaar)		
stuw Almelse Aa – Kano haven Almelo		
Kano haven Almelo – stuw Bartelshoek (Bevaarbaar)		
Stuw Bartelshoek – brug Adastraat		
Brug Adastraat – brug Bongerd (Klunen, ongeveer 100 m)		
Brug Bongerd – stuw Parallelweg (Overdragen)		
Stuw Parallelweg – Samenvloeiing Wezenbeek		
Nieuwe Graven – Twente kanaal (Overdragen)		
Overdraag plaats Nieuwe Graven / Twentekanaal – centrum Almelo		
Jachthaven binnenstad Almelo		

Aadorp 5 april 2004
(c) Michiel Rotteveel

versie 1.1